

Høvåg menighetsblad

Nyheter fra Høvåg kirke og Høvåg bedehus • 83. årgang • Nr. 3/2023 • Desember 2023

FOTO: ARNE LUNDE

De fire utsendingene fra Høvåg kunne komme tilbake til bygda og fortelle at de hadde klart oppdraget: å kjøpe kirka.

300 år siden kirkekjøpet

15. november 1723 kom Høvåg kirke i bygdas eie.

På dagen 300 år seinere ble hendelsen markert med historisk spill.

Samtidig ble den nye boka om Høvåg kirke lansert.

Se side 3, 4, 5, 6 og 7

JULEANDAKT

Immanuel – Gud med oss!

Julen er tiden da vi samler oss rundt den store fortellingen om da Jesus ble født. Denne fortellingen er beskrevet flere steder i Det nye testamentet. Den mest kjente står i Lukasevangeliet. Det er den vi leser julaften. Her hører vi om Maria og Josef. Om herbergene som er fulle. Hyrdene på Betlehemsmarken. Englesangen og barnet i krybben.

Når Matteus skal skrive om det store mysteriet, har han et annet perspektiv. Han nevner ikke vandringen til Betlehem, de fullbookede herbergene, hyrdene, englesangen og krybben. I stedet ser han bakover til en over 600 år gammel profeti fra profeten Jesaja. Her finner han årsaken til og poenget med julefortellingen.

Alt dette skjedde for at det ordet skulle oppfylles som Herren har talt gjennom profeten: Se, jomfruen skal bli med barn og føde en sønn, og de skal gi ham navnet Immanuel – det betyr: Gud med oss.

Jul er Guds måte å fortelle at Han er en gud som er med oss i alle livets faser, utfordringer og gleder. Ikke en fraværende gud. Ikke en likegyldig

gud. Ikke en gud som er mot oss og ute etter oss. Han er en Gud som vil gå med oss og som elsker oss og som er vår frelser. Han bærer navnet Immanuel. Også i motgang er Gud med. Når vi lykkes og når vi mislykkes. Derfor ble han født som en av oss.

Dette tegnet fra Gud skjedde i den delen av verden som i disse dager er preget av en forferdelig konflikt mellom Israel og Gaza. Lidelsene er større enn vi kan fatte. Når dette skrives, kjenner vi ikke utfallet, men vi ser de ufattelige lidelsene på begge sider. Men vi vet at Gud vil gå med oss. Han ser til hvert menneske som lider uavhengig av nasjonalitet, etnisitet, tro og alder. Under alle dyp er Gud.

«Gud med oss!» For mange vekker fortsatt ordene vonde minner. Nazistene brukte dem til å legitimere sine brutale handlinger under 2. verdenskrig. Men Guds navn skal ikke brukes til å forsvare det som er mot Guds vilje. «Gud med oss» må ikke få den konsekvensen at vi vender oss mot hveran-

dre, men at vi snur oss 180 grader og behandler hverandre som medmennesker. Tror vi på en Gud som er med oss, må vi se på alle mennesker som våre medmennesker.

Jul er derfor tiden for både undringen over det store underet, og for å vise medmenneskelighet med dem som lider.

De siste ordene i Matteusevangeliet griper tilbake til det navnet Jesus bærer, Immanuel. Nå er de ikke sagt av profeten, men av ham som ble født jule natt: «Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende.»

Velsignet jul.

Stein
Reinertsen
Biskop i Agder og
Telemark

- Nyhetsblad for Høvåg kirke og Høvåg bedehus, Lillesand kommune. Tre utgaver i året.
- Opplag: 1050. Blir sendt til alle husstander i soknet. For å få bladet tilsendt utenbygds, ta kontakt med menighetskontoret.
- Redaksjon: Redaktør Terje Skjerdal (terje.skjerdal@nla.no, tlf. 911 94 995), Harald Avtjern, Signe Lilleholt, Johan Berglihn, Fredrik Nagell-Dahl og Kikki Jernsletten.
- Bladet baseres på frivillige gaver. Postgiro: 0530.46.54505

En uforglemmelig kveld

Det er lenge siden stemningen i Høvåg kirke har vært så gammelmodig som 15. november 2023. Når man først skulle feire 300-årsdagen for overtakelsen av kirka, måtte man grave dypt i kista for å være sann mot historien.

Det som møtte kirkegjengerne denne kvelden var følgende: En rekke menn og kvinner i staselige 1700-tallsdrakter, en kirkesanger med stålkontroll på Petter Dass, og et koldtbord komplett fritt for moderne tilsetningsstoffer. Alt gjort for å etterligne 1723 best mulig, året da høvdingene kjøpte kirka fra dansk kongen.

En god kirkesanger var absolutt nødvendig, siden orgelet var en fjern tanke på 1700-tallet. Med myndig stemme slo Inge Dahl an tonen for kvelden med «Sorgen og gleden», og menigheten sang villig med. Seinere var det miniforedrag, først med Ingjerd Modal, som fortalte om rekonstruksjonen av kirka på tidlig 1700-tall, og så med Terje Skjerdal, som dro hele kirkas historie tilbake til 1200-tallet.

De fire menn

Men det gjennomgående elementet denne kvelden var de fire menn, altså de fire utvalgte bøndene fra Høvåg – inkludert lensmannen – som dro til den store kirkeauksjonen for å sikre seg kirka i bygdefolkets eie for all framtid. De kom ikke tomhendte tilbake – de bød 425 riksdaler og fikk med det tilslaget på middelalderkirka i Høvåg som på 1700-tallet bare var en tredjedel så stor som dagens kirke.

FOTO: ARNE LUNDE

Kirkesanger Inge Dahl ledet sangen med stø hånd. På fremste benk står Odd Aksel Bergstad, manusforfatter for det historiske spillet.

Hvor auksjonen stod, er ikke helt klart. Den nye boka om Høvåg kirke siterer en kilde som sier Mandal, mens andre kilder hevder Kristiansand eller Arendal. Dette spørsmålet må avklares etter hvert.

Men det som er klart, er at myndighetene 15. november 1723 aksepterte budet fra de fire utsendingene, og derfor er det denne datoen som feires som dagen da kirka kom i bygdas eie. De påfølgende månedene ble salgssummen og auksjonsgebyret samla inn, og 13. mars 1724 ble pengebeløpet overrakt til fogden på Hisøy. 12. desember 1724 signerte kong Frederik IV skjøtet på Frederiksborg slott i København, og det er i dette skjøtet det står at Høvåg kirke var «brøstfeldig». Bygdefolket fikk tre år på seg til å utføre nødvendige reparasjoner.

Bakgrunnen for kirkesalget var for øvrig at kongen var kommet i dyp øko-

FOTO: ARNE LUNDE

De fire skjøtemennene: Lars Gunnar Bergstad, Torbjørn Ribe, Anders Bjørnholmen og Geir Arve Ribe.

nomisk krise etter den store nordiske krig. Høvåg kirke ble auksjonert bort sammen med mer enn 600 andre landens kirker i Norge.

Festmat

Jubileumskvelden ble avslutta med festmat. På den tidsriktige menyen stod blant annet spekeskinke, okseøyne (en type småkaker) og hjem-

melagd saft.

Samtidig ble den nye boka «Høvåg kirke – de første 800 årene» lansert (Høvåg Museums- og Historielag 2023). Salget gikk varmt, og mange benytta anledningen til å kjøpe et ekstra eksemplar til julegave.

Terje Skjerdal

Hvordan så kirka ut i 1723? Bla om!

Høvåg kirke 1723

Malt av Ingjerd Modal
Fra den nye boka
om Høvåg kirke

Avduka historiske bilder av kirka

På jubileumsfesten 15. november kunne bygdas innbyggere for første gang få et innblikk i hvordan Høvåg kirke så ut tidlig på 1700-tallet.

Tre tidsriktige oljemalerier er blitt malt av kirka, to eksteriørbilder og et interiørbilde. Kunstneren bak maleriene er Ingjerd Modal, som har brukt et års tid på arbeidene.

Detaljene i kirkebygningen har framkommet gjennom et møysommelig arbeid utført av kirkebokredaksjonen i historielaget. De har saumfart gamle protokoller i jakten på hvordan Høvåg kirke så ut i tidligere tider. Arbeidsgruppa har endt opp med en detaljert beskrivelse

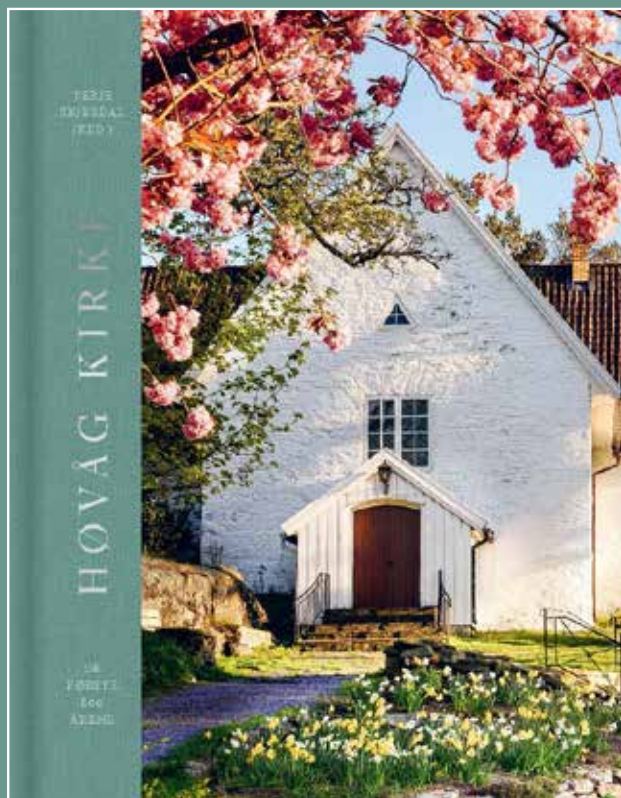

Rekonstruksjonen viser at kirka ikke hadde noen vinduer mot nord, og at kirkeklokkene hang i en takrytter på mønet.

av 1723-kirka, som også i stor grad viser hvordan middelalderkirka så ut, i og med at de ytre endringene i bygningen trolig var små mellom 1200-tallet og 1700-tallet.

Rekonstruksjonen har avdekt en rekke overraskende detaljer, for eksempel at kirka hadde apsis (halvrund avslutning bak koret) og inngang fra sør.

Alle de nye detaljene er utførlig forklart i den nye boka om Høvåg kirke som ble lansert samtidig med kirkejubileet 15. november.

Høvåg kirke – de første 800 årene

Høvåg Museums- og Historielag 2023

Les den fascinerende historien til ei av landets minste middelalderkirker

Helt nye undersøkelser

Kvalitetsbok med mer enn 150 bilder og illustrasjoner

400 kr

Utsalgssteder:

- Matkroken Indre Årsnes
- Norli Lillesand/Sørlandssenteret/Berges Kristiansand
- Direkte fra historielaget (+ porto 70 kr)

Sjanger: Historie

Tittel: «Høvåg kirke – de første 800 årene»

Redaktør og forfatter av hoveddelen: Terje Skjerdal

Utgiver: Høvåg Museums- og Historielag 2023

240 sider, rikt illustrert med vakre fargefotos og eldre bilder

Rekonstruksjon av kirka i år 1723 ved Ingjerd Modal

BOKANMELDELSE

Praktbok om Høvåg kirke

Alle som har vært i Høvåg kirke vet at det er en ganske spesiell kirke. Delvis er den middelalderkirke, og med senere bygningsmessige tilføyelser, til slutt er den blitt en litt merkelig T-formet kirke som samtidig er den minste av Agders middelalderkirker.

Dessuten er det den dårligst undersøkte middelalderkirken i Agder, muligens i konkurranse med Spangereid kirke. «Trolig er kirka, som ligger halvannen kilometer innenfor Blindleia, ei av landets mest ukjente middelalderkirker i det hele tatt. Den har ofte blitt oversett i historiske verk om middelalderen», heter det i forordet.

NÅ HAR NOEN gjort noe med dette. Etter denne boka er Høvåg kirke ikke lenger oversett. Den er nærmest gjennomlyst. De som står bak dette er redaksjonskomiteen og arbeidsgruppa for Høvåg Museums- og Historelag med Terje Skjerdal som redaktør, videre med Håkon Lilleholt, Ingjerd Modal, Berit Haavik Nilsen og Halvard Vesterhus.

DET HAR VÆRT lansert mange teorier om hvilke deler av dagens kirke som ble bygd i middelalderen.

«Teorien vår er at den eldste delen av Høvåg kirke verken befinner seg i øst eller vest, men midt i dagens kirke. Vår tids alter og alterring er med andre ord plassert i sentrum av det gamle kirkeskipet», skriver Skjerdal. Og enkelt sagt, teorien er svært godt underbygd.

GRUPPEN HAR alliert seg med noen av de fremste innenfor forskning på middelalderkirker, samtidig lyser teksten av oppdagelsens begeistring mer enn en gang. «Og her kommer den store over-

raskelsen: Høvåg kirke hadde apsis. Det er ikke til å tro. Den lille, beskjedne kirka innenfor Blindleia hadde apsidal avslutning som gjør at den hevder seg blant de yndigste steinkirkene fra middelalderen» - heter det i Skjerdals tekst, tydelig som en refleks av hele komiteens begeistring over oppdagelsen.

Gruppen har alliert seg med noen av de fremste innenfor forskning på middelalderkirker.

OGSÅ DET FAKTUM at studiegruppen mener Høvåg kirke opprinnelig, altså på tidlig 1200-tall, ble bygd som en privatkirke, er godt begrunnet. En privatkirke var ikke en kirke som ble reist gjennom den katolske kirkens initiativ, men av en rik bonde som ville sørge for seg selv og sine hva frelsen og om dømmet angikk.

«I datidas språk ble de omtalt som høgendeskirker, som direkte oversatt vil si «bekvemmelleskirker» - i den forstand at de gjorde søndagen mer bekvemmelig for eieren siden han slapp å reise langt for komme til messe», skriver de. Alternativet, nærmeste soknekirke, skal ha vært Vestre Moland kirke.

I 1537 BLE ALLE de katolske kirkene konfiskert av kongen i København og gjort lutherske. Men i 1723 besluttet kong Frederik IV å selge alle landsens kirker i Norge med jordeiendommer til høystbydende. Han trengte penger til å redde stumpene etter tapene i den store nordiske krig 1700-1721.

På Agder ble 67 av 68 soknekirker avhenda. Unntatt var Fjotland kirke. Høvåg kirke ble kjøpt tilbake av bygdas velstående menn for 425 riksdaler. Dermed feires i år 300-årsjubileet for at

kirka igjen ble høvdingenes kirke.

UTVIKLINGEN FREMOVER gjennom disse tre århundrene er artig lesning, og her er funnet fram en masse detaljer som er både interessante og morsomme. Prosten i Nedenes visiterte Høvåg sokn i 1811 og skrev: «De fleste kan ikke skille mellom sitt kveg og sine barn (...) i Høvåg er der intet håp for dannelsen».

«Brystskandalen» i juli 1934, da gråmaling ble skrappt av altertavlen og avslørte en symbolsk fremstilling av håp (Spes) som kvinne med det ene brystet nesten hengende utenfor kjolen - hun er tydeligvis fremdeles restaurert tilbake til anstendighet.

BOKA ER, som man vil skjønne, rik på både skjønnhet og detaljer. Det er et enormt arbeid som ligger bak, og likevel skinner oppdagelsesgleden så fint igjennom hele veien.

Boka er, som man vil skjønne, rik på både skjønnhet og detaljer. Det er et enormt arbeid som ligger bak.

Det er blitt oppløftende lesning. Redaktørens kone, Kathrine Tallaksen Skjerdal, har vært og er fremdeles sokneprest i Høvåg, og har et omfattende kapittel til slutt der hun omtaler kirkeliv og prester i Høvåg fra

1800-tallet til i dag.

Her omtaler hun selvsagt Svend Holst Jensen, faren til Gabriel Scott, og Einar Ekerhovd, som mange vil huske fordi han importerte den såkalte Torontovekkelsen til sindige Høvåg.

Boka skildrer en mangfoldig historie og et like mangfoldig kirkeliv gjennom generasjoner.

*Emil Otto Syvørtsen
(tidligere Fædrelandsvennen)
Først trykket av Sørlandsbok
13. november 2023*

Bønn framfor alt

Høvåg bedehus var nytt i 2004. Huset ligger tvers over veien for Høvåg kirke. Bedehusstyret og menighetsrådet har i mange år hatt et godt samarbeid. Siste helga i oktober var en kjent og kjær bibellærer, Oddvar Søvik, invitert til å tale på bedehuset. Han underviste fra den viktigste boka han har skrevet: «Bønn framfor alt». Han sier: «Bønn er en kjærlighetssamtale med Jesus», og «Bønn er barnets fortrolige fellesskap med sin himmelske Far». Bønnearbeidet er hovedpuls i menigheten.

Vi kan be på mange måter. I Fadervår, eller Vår Far, ber vi i bønn 2 og 3: Komme ditt rike og La din vilje skje på jorda slik som i himmelen. Vi ble forklart at: «Forbønnen utløser i vår verden det Gud har bestemt i sin verden»! Vi er Guds medarbeidere!

Les gjerne om forbønn i 1 Tim 2,1f: «Jeg formaner dere framfor alt til å bære fram bønn og påkallelse, forbønn og takk for alle mennesker. Be for konger og alle i ledende stillinger, så vi kan leve et stille og fredelig liv med guds frykt og verdighet i alt.»

Jesus ber for oss i himmelen, og han ba for oss mens han var på jorda. Som et menneske er han prøvd i alt, og vet hvordan vi har det. Jesus forstår. Heb 4,15: «For vi har ikke en øversteprest som ikke kan lide med oss i vår svakhet, men en som er prøvet i alt på samme måte som vi, men uten synd.»

Lørdagskvelden var konfirmantene og andre ungdommer fra Push invitert med. Forsamlinga satt som lys da Oddvar delte av kunnskapen sin om et likklede fra Jesu tid som oppbevares i Døperen Johannes-katedralen i Torino. Avtrykket på dette likkleidet kan være resultat av en energiutladning i det øyeblikket Jesus ble oppvekket fra de døde for 2000 år siden. Alt stemmer. Oddvar har sammen med Jostein Andreassen også gitt ut ei enkel lita bok om dette som heter «Torino-kledet – der tro og vitenskap møtes».

Det var gode møter. Flere sa det var godt å ha tid sammen, og en god dose fellesskap med kvelds og lunsj, og samtaler og forbønn i grupper. Nye folk i bygda ble tatt imot!

Denne gangen var vi heldige som fikk besøk av læreren. Tankene går til Efeserbrevet 4 som nevner i alt fem tjenestegaver: apostel, profet, evangelist, hyrde og lærer.

Vi som er aktive i bønnearbeidet ser tilbake på ei god bønnehelg. Vi ser også framover, og noen i bønnegruppa sier: Dette er bare begynnelsen!

Signe Lilleholt

Klaras barnehjem i India

Litt info fra siste halvår 2023

Når bestyrerinnen Lakshmi (bakerst til venstre i bildet) bekrefter mottakelsen av overførte midler fra Norge, spør hun stadig hvordan det står til med Klara og Knut.

De unge på barnehjemmet viser tydelig interesse for å vite mer om Norge, blant annet om det er riktig at ikke sola går ned om natta på sommeren ... Vår 17. mai-feiring er visst også artig å høre om – i India har de flere begivenheter de markerer med diverse festivaler.

De har hatt det skikkelig varmt i perioder den senere tid, men ikke vært så berørt av ekstremvær i området der barnehjemmet er, som i andre deler av landet.

Skolen startet igjen etter ferie i juli. I høst har de vært en del plaget av influensa med skolefravær, men er gjennom dette nå.

Barna kan gå til skolen – etter skoletid har de en drøy times tid med frilek før de

setter seg med lekseforberedelser. I forbindelse med kveldsmåltidet er der en samling med andakt, og deretter kan de delta i forskjellige aktiviteter som sangøvelser, spill, og så videre.

Vi forstår at behovet for et slikt barnehjem i området er minst like stort som før, og at driften er i stadig gjengete.

Økonomien på giversiden er heldigvis noe lettere enn for et par år siden, men vi registrerer at en av de trofaste bidragsyterne gjennom mange, mange år nylig døde – og det er kjærkomment med hver enkelt som kan tenke seg å tilgodese dette formålet som betyr så mye for foreldreløse unge som blir ivaretatt på en god måte i skoletiden. Alternativet er desverre trøstesløst.

Kontonummeret er som før: **2913.10.26186.**

På vegne av støttegruppa:
Øystein Nilssen

ALLE FOTO: TERJE SKJERDAL

Bak til venstre viser nødutgangsskiltet vei til den nye rømningsveien. Måtte det aldri bli bruk for den!

Ordfører Einar Holmer-Hoven roste det lokale engasjementet før han fant fram saksa.

Byggeleder Audun Granli fra Byggmester Modalen fikk blomster.

Ordføreren klippte den røde snora

Selveste ordføreren måtte til for å åpne kirkas tårnrom som endelig kunne tas i bruk 3. desember.

Siste brikke for å kunne bruke det ombygde tårnrommet lovlig var nødutgangen, som ble ferdigstilt i midten av november.

Etter gudstjenesten første søndag i advent var det feststemning da ordfører Einar Holmen-Hoven kunne klippe snora i den nye trappeoppgangen til tårnet.

- Dere viser virkelig hvilket lokalt engasjement som finnes i bygda, sa Holmer-Hoven begeistra.

Bare et par uker tidligere hadde han vært på samme sted for å delta i 300-årsmarkeringen for bygdefolkets kjøp av middelalderkirka.

Utrolig vakkert

Så klippte han den røde snora og gikk som førstemann opp trappa til det utrolig vakkert innredede tårnrommet i andre etasje over store våpenhus.

Det vil si - mange har allerede tatt en tjuvtitt i rommet som har stått ferdig siden vinteren 2022. Men det har ikke kunnet tas i bruk til organiserte samlinger på grunn av brannforskriftene. Nå er nødutgang bygd på

baksida over toalettene, med et eget trapperom der man kan få nærkontakt med både steinmuren fra 1767 og tårnveggen fra 1848.

To millioner kroner

Nødutgangen har fordrya prosjektet betraktelig, og sluttregningen på tårnrommet lyder til slutt på ca. to millioner kroner. Men oppi det hele har menigheten vært heldig. Da koronaen slo inn og først så ut til å kunne sette en stopper for hele prosjektet, kom staten på banen med ekstraordinære midler til «spadeklare tiltak» som Lillesand kommune valgte å bruke blant annet til ombyggingen i Høvåg kirke.

Byggmester Modalen begynte arbeidene i 2021, og i 2022 stod selve rommet ferdig med glasstak og det hele. Rømningsveien ble påbegynt sommeren 2023 og er altså nettopp ferdig. Nå er det bare noe av murarbeidene på rullestolrampen på baksida som står igjen, men tårnrommet er allerede tatt i bruk av blant annet søndagsskolen.

Under kirkekaffen i tårnrommet 3. desember var det bare blide ansikter å se. Mange skuet oppover mot det mektige tårnet, som er bygd med tømmer fra ni ulike steder i bygda. Det siste kan man lese mer om i den nye kirkeboka.

Terje Skjerdal

Matkasse til jul?

Flere enn før strever med å få endene til å møtes, også i Norge. I mange byer er det kø for å få utdelt gratis mat. Hvordan er det å ha økonomiske problemer på bygda? Er det vanskeligere å be om hjelp her?

Hvis du som leser dette, trenger en matkasse til jul, oppfordrer vi deg til å ta kontakt. Vi tilpasser innholdet i matkassene etter hvem mottakerne er, og ingen andre enn presten trenger å vite hvem du er.

Kontaktperson: Kathrine Tallaksen Skjerdal (prest i Høvåg), tlf. 901 81 561

E-post: kathrine.tallaksen.skjerdal@lillesand.kommune.no

Vi ønsker hele bygda en riktig god jul!

Menighetsrådet

Dro til Egypt i høstferien

Første uka i oktober dro et følge på hele 49 personer fra Lillesand og omegn til Egypt for å besøke retreatstedet til biskop Thomas og se på fattigdomsprosjektet Stefanusbarna. Åtte av deltakerne kom fra Høvåg.

De ble ei uke med mange inntrykk. I søppelbyen i den østre delen av Kairo fikk reisefølget et sterkt møte med barn og voksne som holder til i et av Mama Maggies opplæringscenter for barnehagebarn fra området. Barna får sine grunnleggende behov dekket, og blir undervist i kristen tro og lære før de kommer i den offentlige skolen der det bare er islamsk lære som gjelder.

Egypt kan skilte med et av de eldste kristne kirkesamfunnene, men i mange hundre år har islam vært dominerende. Den koptiske kirka står likevel sterkt i deler av befolkningen, og et sted mellom 10 og 20 prosent av egypterne anslås å være kristne.

De fire siste dagene tilbrakte reisegruppa på retreatsenteret Anafora i ørkenen mellom Kairo og Alexandria. Det er her biskop Thomas holder til, et kjent navn for mange nordmenn. Han har vært i Norge en rekke ganger, og flere i reisefølget, ikke minst sokneprest Frode Fjeldbraaten, hadde truffet biskopen

Høvågdelegasjonen i ørkenvarmen på Anafora: Vidar, Kristin og Marius Lie; Kjellfrid og Haakon Ribe; Knut, Kathrine og Terje Skjerdal.

tidligere.

Litt turisme ble det også tid til. Pyramidene med kamelridning i ørkenen var et obligatorisk stopp. Noen av de eldste kirkene i den koptiske delen av Kairo ble besøkt, og i Alexandria var det flere som vassa i Middelhavet – men de kom seg fort opp igjen da det viste seg å koste penger å svømme i de varme bølgene.

Nettopp Egypt er menigheten i Høvågs misjonsprosjekt. Menigheten samler inn penger til Stefanusalliansens engasjement i Egypt, som omfatter både Mama Maggies arbeid og virksomheten på Anafora.

Terje Skjerdal

Vidar i frokostsamtale med biskop Thomas. Det er ikke første gang de to møtes.

Smågrupper

Våren 2023 startet vi opp med smågrupper i menigheten. Det var mange som ønsket å bli med, og vi har til nå satt i gang fem nye grupper og innlemmet to eksisterende grupper.

En smågruppe er et mindre fellesskap på 5-10 personer som samles hjemme hos deltakerne. Den kan være en bibelgruppe, en samtalegruppe, en bønnegruppe eller lignende. En smågruppe inndeles enten med menn, damer, voksne eller familier.

Hensikten med smågrupper er å være med i mindre samlinger hvor en kan dele tro og

liv – og bli bedre kjent med hverandre og Jesus. Det skal være et sted hvor vi kan vokse som kristne, stille spørsmål, snakke om livet og bygge hverandre opp i troen på Jesus. Gruppen er også åpen for å inkludere nye i fellesskapet.

Ønsker du å bli med i en smågruppe, så er det bare å melde din interesse. Da finner vi en gruppe som kan passe til deg og dine ønsker. Send en mail til post@hovagbe.dehus.no eller gå inn på www.hovag.org og finn artikkelen om smågrupper!

Fredrik Nagell-Dahl

Smågruppe for ungdom

På bildet over ser vi hvordan det kan arte seg når en smågruppe samles. Denne er for ungdom, og har vært i drift denne høsten. Medlemmene er fra 9. klasse og oppover, og er interessert i å gå dypere inn i den kristne tro.

– Overskrifta er “bli kjent med Gud”, kan initiativtakerne Lene

Selseng Røinaas og Jorid Simonsen fortelle.

Samlingene begynner med kveldsmat, og etter hvert deles gruppen i jenter og gutter. Da kan det være enklere å snakke om ulike temaer.

Om en ønsker å bli med i gruppa, er det bare å ta kontakt med Lene Selseng Røinaas på telefon 908 26 284.

FRA DE INDRE BYGDER

Lykkelig av gammel vane

Den kjente danske presten Johannes Møllehave ble en gang spurt om han var lykkelig i sin alderdom. Han var på det tidspunktet syk. Han hadde hatt to blodpropper i hjernen, og sykdommen preget ham fysisk med tretthet og til tider mismot. Han måtte trappe ned sin virksomhet og være mye i ro. Det falt vanskelig for en aktiv prest, forfatter og foredragsholder.

Han svarte med å fortelle en anekdote:

Det var en gang en kvinne som var moteforfatter. Hun beundret den franske filosofen Jean-Paul Sartre (1905–80). Han ble verdensberømt da han ble tildelt Nobelprisen i litteratur i 1964, men nektet å ta imot den. Han var opptatt av menneskenes absolutte frihet, og mente at et menneske uavbrutt blir utsatt for valg-situasjoner, som igjen bestemmer dets personlighet.

Hun kjente ham ikke, men hun hadde lest flere av hans bøker.

En dag skrev hun et brev til filosofen der hun uttrykte sin beundring for bøkene hans.

Langt om lenge fikk hun et svar av Jean-Paul Sartre.

Han takket henne for det vakre brevet. Han unnskyldte sitt sene svar med at han hadde mistet synet, og var avhengig av at sekretæren leste brevet for han. Så han var blitt nokså hjelpeløs på sine gamle dager, det falt umulig for ham å skrive uten hjelp.

Han avsluttet brevet med et ønske om å treffe denne kvinnen, og han foreslo en restaurant i Paris.

Kvinnen ble glad for invitasjonen, og de møttes på Rue Pont Neuf. Et meget eksklusivt sted.

Der bestilte Jean-Paul spag-

etti, hvilket ikke er så lett å spise når man er blind. Det gikk som det måtte gå, det var spaghetti over alt.

De pratet sammen om filosofi og litteratur, og fant tonen dem imellom.

Da det var gått en stund, sa hun: «Kan jeg spørre deg et meget personlig spørsmål? Det må være forferdelig for dem å være blind?»

«Ja, det er det,» svarte han. Jeg har inntil jeg ble blind ikke hatt en dag i mitt voksne liv hvor jeg ikke har skrevet. Alt har gått gjennom øynene mine, gleden, soloppgangen, kvinnene, blomstene og himmellegemene.

«Kan jeg få stille deg et spørsmål til,» spurte hun.

Han smilte over at kvinnen brydde seg om hans situasjon.

«Da du ble blind, tenkte du da på å ta ditt eget liv?»

Han svarte at til det måtte han si et klart ja. Men så la han til:

«Da jeg fikk tenkt meg om, og sett tilbake på alt det fine jeg hadde opplevd i livet, sa jeg til meg selv. Du har kanskje vært den lykkeligste mannen i Paris i mange år. Så jeg sa til meg selv at jeg vil fortsette å være lykkelig av gammel vane.»

Johannes Møllehave ville være lykkelig av gammel vane, han også, selv om livet ikke var så lett for ham.

Er ikke det et flott uttrykk nå når det stunder mot jul: Å være lykkelig av gammel vane.

Jan Thorvald Kjøstvedt

Kjellfrid (75) blir pensjonist

Kirketjener Kjellfrid Ribe har hatt en særdeles lang arbeidsdag. Nå pensjonerer hun seg, 75 år gammel.

De siste ti årene har hun arbeidet som kirketjener. Men det er aldeles ikke Kjellfrids første stilling. Sin første jobb hadde hun allerede som 14-åring, da hun begynte som viserpike på en blomsterbutikk i Kristiansand. Der leverte hun blomster. Siden har hun arbeidet på bakeri, på tobakksfabrikk, i møbelbutikk og på treningssenter, og hun har vært innom både Sørlandsruta og Telenor. I mange år stod hun i kiosk på Sørlandssenteret. Hun endte opp med å få hovedansvaret for hele Storkiosken.

Det hun gjorde før hun begynte som kirketjener i Høvåg i februar 2014 var å arbeide på et misjonshotell i Hedalen i Valdres.

- Det var de beste årene, sier Kjellfrid når hun ser seg tilbake.

På Ildjarntunet - i dag kjent som Solheimen konferansehotell - hadde Kjellfrid hovedansvar for kjøkkendriften, men arbeidsoppgavene hennes var mangfoldige. Hun fikk orden på biblioteket, og hun var ofte med gjestene på tur.

- Naturen i Hedalen er fantastisk. Der finnes ikke den vei jeg ikke har gått til endes, forteller hun.

Etter seks og et halvt år i Valdres kom hun tilbake til Sørlandet. I 2014 søkte hun jobb som kirketjener i Høvåg - og fikk stillingen.

- Det var Gunhild (Krosnes) som oppfordret meg til å søke. Jeg var i midten av 60-årene, det var ikke gitt at jeg skulle få jobben.

Orden på ting

Men stillingen fikk hun. Det begynte med 40 %. Et halvt år seinere fikk hun tilsvarende oppgaver i Lillesand og gikk

I februar er det ti år siden Kjellfrid Ribe (75) ble kirketjener i Høvåg.

opp i totalt 100 % stilling. De siste årene har hun hatt 60 % stilling, delt mellom Høvåg og Vestre Moland.

Hun setter pris på de varierte arbeidsoppgavene som kirketjenerstillingen medfører. Vasking og rydding passer henne bra. Hun må ha orden på ting, hun klarer ikke å se på en lysekrone med en kaputt pære.

Det er likevel gravferdene som har gitt henne mest. Da kommer hun nær på mennesker og føler at hun kan være til hjelp. Hun har fått kontakt med mange, og gjennom et langt liv med bostedadresse både i Kristiansand, Lillesand og Høvåg kjenner hun et bredt register med folk. Ofte har hun en eller annen forbindelse til familien når det er begravelse, enten det skjer i Høvåg eller i Vestre Moland.

Tolv bunader

Når hun omsider blir fulltidspensjonist i februar 2024 kommer hun ikke til å bli arbeidsledig med det første.

- Jeg har prosjekter i hvert fall for de første ti årene, ler hun.

I Lillesands-Posten kunne vi lese at Kjellfrid Ribe har sydd ikke mindre enn tolv bunader da hun ble intervjuet i anledning av at hun fikk avisas juleglede tidligere i måneden.

Det går mest i Åmli-bunad for dame, altså tradisjonell Aust-Agder-bunad, men hun har også sydd en herrebunad. Den er mye vanskeligere å sy enn damebunaden, skal vi tro syersken selv.

Og så baker hun gjerne. Kjellfrid har blant annet bakt bryllupskake.

Dessuten leser hun. Mye. Bibelen har hun vært gjennom mange ganger. Hun følger bibelleseplanen «Bibelen på ett år», og leser i bokenes bok både morgen og kveld. Hun er glad i teologisk litteratur. Ny litteratur leser hun, men det kan like gjerne være gamle klassikere, som Rosenius. Av de gamle forfatterne er det mye å hente, mener Kjellfrid.

- Guds ord går ikke ut på dato, sier hun.

Nå har hun sett seg fore å pløye gjennom alle bøkene i bokhylla hjemme som hun ikke har fått tid til å lese

tidligere. Systematisk som hun er, har hun begynt fra en kant.

Alt for Gud i bønn

Kjellfrid er ellers en av de aktive i bønnefellesskapet på Høvåg bedehus, noe som betyr mye for henne.

- Man blir kjent med folk på en helt spesiell måte når man ber sammen. Jeg tror på bønn, 100 prosent og litt til. Alt kan jeg legge fram for Gud i bønn. Det er Ham som fortjener æren. Uten Ham hadde det ikke gått, sier hun.

Nå gir hun seg som kirketjener, men i menigheten gir hun seg ikke. Hun blir nok å se i både kirka og på bedehuset som pensjonist.

- Noen råd til den som blir ny kirketjener?

- Han eller hun må like å arbeide selvstendig. Som kirketjener arbeider du mye alene. Og så kan man ikke regne så veldig på timene. Det var noe jeg selv lærte hjemmefra. Man trenger ikke få betalt for alt man gjør, sier avtroppende kirketjener Kjellfrid Ribe.

Terje Skjerdal

Biskopen kommer til Høvåg på visitas. I den forbindelse inviterer vi alle våre frivillige og samarbeidspartnere til

ALLE-SAMMEN-SAMMEN-FEST

på Høvåg bedehus tirsdag 16. januar kl 18.00 - 19.15.

Det blir appell ved biskop Stein Reinertsen «Å bygge et godt lokalsamfunn - sammen», musikkinnslag, kakebord og god prat med kjente og ukjente.

Åpent for alle! Hjertelig velkommen! (Påmelding)

Bispevisitas i januar

I uke 3 kommer biskop Stein Reinertsen på visitas til Lillesand og Høvåg. Til Høvåg kommer han to dager: Tirsdag 16. januar og søndag 21. januar.

Tirsdagen har han et tett program:

- Skolebesøk (10. klasse).
- Konfirmantsamling (9. klasse). Biskopen hilser på barna i Tripp-Trapp-Tresko på vei inn.
- Etter skoletid (5.-7. klasse. Akkurat denne dagen er også 8. klasse invitert.)
- Middag og samtale med menighetsråd og bedehusstyre.
- «Alle sammen sammen-fest» på bedehuset, mest for voksne (frivillige i menigheten, lag og foreninger og institusjoner i bygda – åpen for alle!)
- Møte med PUSH-styret.
- Bønn foran peisen på bedehuset.
- Tårnrommet «by night» med intro til den nye boka om Høvåg kirke.

Søndagen er det visitasgudstjeneste klokka 17 i kirka. Det blir en festgudstjeneste! Søndagsskole. Vi håper på fullt hus! Kveldsmat på bedehuset etterpå.

«Formålet med visitasen er å se til menigheten ved å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, pleie relasjoner, åpne dører og initiere at nye ting skal skje, og gjøre kirkens nærvær i lokalsamfunnet synlig. Å være menighet er å være i en pågående utviklende prosess. Visitasen skal bekrefte dette og oppmuntre til videre arbeid.» (Fra visitasveilederen.)

Kathrine Tallaksen Skjerdal

Bli med i prosjektkoret!

Liker du å synge? Søndag 21. januar kl 17 skal biskop Stein feire gudstjeneste med oss i Høvåg kirke. I den anledning lager vi et prosjektkor som skal øve inn én sang: «House of the Lord» av Phil Wickham.

Prosjektkoret ledes av Mette Nagell-Dahl. Hun blir også solist. Helge Hodøl spiller piano til. Vi jobber for å få til et band.

Hovedmålgruppen er eldre barn og ungdommer. Nedre aldersgrense: 5. klasse. Ingen øvre aldersgrense! Veldig bra om noen voksne også blir med.

Det blir to øvelser i kirka:

- Torsdag 11. januar kl 18-19
- Søndag 21. januar kl 15-16

Enkel mat på bedehuset før gudstjenesten kl 17.

Lytt gjerne gjennom sangen noen ganger før første øvelse. Det er en lovsang til Gud for alt han har gjort og fortsatt gjør. Refrenget passer veldig bra på en festgudstjeneste:

*There's joy in the house of the Lord
Our God is surely in this place
And we won't be quiet
We shout out Your praise*

Påmelding til Mette Nagell-Dahl (mobil: 473 06 191)

Kathrine Tallaksen Skjerdal

I 2023 har det vært uvanlig mange dåper i Høvåg. Hvert dåpsbarn får en engel som plasseres i vinduskarmen i kirka (utenbygdsbarn får med seg engelen med en gang). 14. januar inviteres alle dåpsfamilier fra 2023 til kirka for å få med seg dåpsengelen.

Konsert med «Justified»

Lørdag 27. januar kl. 19.00 blir det konsert med country/rock-bandet Justified på Høvåg bedehus.

Justified er et country/rock-band fra indre Agder som ble startet opp i 2013. Bandet består av folk fra Eiken, Byremo, Konsmo, Evje, Øvrebø – og Trondheim. Bandet spiller egenkomponert countryrock med kristent innhold, kjente og kjære bedehussanger i ny drakt, og coverlåter av diverse artister.

Bandet består av Oline Meland, Eirin Greibesland og Asbjørn Birkeland (vokal), John Olav Nøkland (trommer), Karl Arthur Meland (elgitar), Vidar Klungeland (bass), Henrik Stordal (piano), Sondre Storstadmo (Hammond-orgel), Egil Klungeland (akustisk gitar) og Magne Vestgård Furuvald (lyd). Se justified.no.

Dersom du liker kristen countrymusikk med god stemning og rolige ballader, så kan denne konserten være midt i blinken for deg. Velkommen til konsert!

Jule- og vinter

For mer informasjon og detaljer om programmet, samt kontaktpersoner: Se www.hovag.no

DESEMBER

- Fre 15. **K** kl. 19.00: "De ni lesninger" med På Tvers og spr. Kathrine T. Skjerdal
- Søn 17. **K** kl. 18.00: Vi synger jula inn. Lokale musikalske krefter.
- Lør 24. Høvågheimen kl. 12.30: Juleevangeliet leses
K kl. 14.30: Familiegudstjeneste v/sokneprest Kathrine T. Skjerdal. Julespill. Miniklang synger.
K kl. 16.00: Julegudstjeneste v/sokneprest Hilde Gunn Sletten. Tverrflytte: Julie Isabel Hodøl.
- Søn 25. **K** kl. 12.00: Høytidsgudstjeneste v/spr. Kathrine T. Skjerdal

JANUAR

- Man 1. **K** kl. 18.00: Nyttårgudstjeneste i samarbeid med Høvåg bedehus.
- Tors 4. **B** kl. 17.30: Juletreff
- Søn 7. **B** kl. 11.00: Formiddagsmøte. Tale: Martin Birkedal. Sang: Johan Berglihn. Søndagsskole.
- Søn 14. **K** kl. 11.00: Gudstjeneste v/spr. Kathrine T. Skjerdal. Søndagsskole.
K kl. 15.00: Utdeling av dåpsengler.
- Ons 17. **B** kl. 19.00: Foreningsmøte/årsmøte Norsk Luthersk Misjonssamband
- Søn 21. **B** kl. 17.00: Festgudstjeneste i forbindelse med bispevisitasen. Nattverd, kor og søndagsskole for den minste gruppa. Sang av På Tvers. Kveldsmat på bedehuset etterpå.
- Tors 25. **B** kl. 19.00-21.00: Vaffelkveld. Samtale med Jens Olai Justvik.
- Lør 26. **B** kl. 19.00: Konsert med Justified.
- Søn 28. **B** kl. 11.00: Formiddagsmøte. Tale: Helge Flatøy. Felles-sanger. Søndagsskole.

FEBRUAR

- Lør 3. **K** kl. 10.00-14.00: Superheltleir (1. og 2. klasse)
- Søn 4. **K** kl. 11.00: Familiegudstjeneste. Barnas misjonsdag. Superheltleir.

program

K = kirke
B = bedehuset

www.hovag.org og kalenderen som blir delt ut til alle husstander ved nyttår.

- Fre 9. **B** kl. 19.00: Medarbeiderfest for kirke og bedehus
Søn 11. **B** kl. 11.00: Ettermiddagsmøte. Tale: Torbjørn Oline Nyli. Sang: Kaja Nyberg og Helge Hodøl. Søndagsskole.
Ons 14. **K** kl. 18.00: Askeonsdagsgudstjeneste v/spr. Kathrine T. Skjerdal. Skriftemål og tegning av kors i panna.
Søn 18. **K** kl. 11.00: Gudstjeneste. Bibeldagen.
VINTERFERIEUKE
Tors 22. **B** kl. 19.00: Møte NLM. Tale: Egil Grindland. Sang: Betania Singers.
Fre 23. **B** kl. 19.00: Møte NLM. Tale: Egil Grindland. Sangere fra Norea.
Søn 25. **B** kl. 17.00: Vitnemøte. Sang: Mette, Anne, Lene og Fredrik.

MARS

- Lør 2. **B** kl. 11.00-14.00: Tårnagentsamling (3. og 4. klasse)
Søn 3. **K** kl. 11.00: Familiegudstjeneste v/spr. Kathrine T. Skjerdal. Tårnagentene deltar.
Ons 6. **K** kl. 18.00: Påskeskole for 6-åringer
Tors 7. **B** kl. 19.00: Vaffelkveld med filmvisning
Søn 10. **B** kl. 11.00: Formiddagsmøte. Tale: Alie Roland. Sang: Johan Berlihn. Søndagsskole.
Ons 13. **K** kl. 18.00: Påskeskole for 6-åringer
B kl. 19.00: Årsmøte for Høvåg bedehus
Søn 17. **K** kl. 11.00: Påskespill
Ons 20. **K** kl. 18.00: Påskeskole for 6-åringer
K kl. 19.00: Årsmøte for Høvåg menighet
Tors 21. **B** kl. 19.00: Kveldsmøte med organisasjonen Misjonsbefalingen. Tale: Reidar Thommessen.
Søn 24. **B** kl. 11.00: Formiddagsmøte. Tale: Harald Avtjern. Sang: Mette, Anne, Lene og Fredrik. Søndagsskole.
Tors 28. **K** kl. 19.00: Skjærtorsdagsgudstjeneste v/prost Steinar Floberg
Fre 29. **K** kl. 17.00: Langfredagsgudstjeneste v/prost Steinar Floberg
Søn 31. **K** kl. 11.00: Høytidsgudstjeneste v/spr. Kathrine T. Skjerdal

Tårnagent

Vi utforsker kirke og tårnet, og løser oppdrag!
For 3. og 4. klasse.

Faste aktiviteter

- Morgenbønn: Hver tirsdag kl. 6.00 og lørdag kl. 8.00 (**B**)
Bønn, lovsang og bønn for syke: Hver tirsdag kl. 19.30 (**B**)
Babysang: Hver mandag kl. 11.00-12.30 utenom vinterferien (**B**)
Etter skoletid: Annenhver mandag kl. 13.15-15.30 (**B**)
(8. jan, 22. jan, 5. feb, 4. mars, 18. mars)
Miniklang: Usikkert etter jul.
Jenteforening: Annenhver tirsdag kl. 14.30-16.00 (**B**)
(6. feb, 5. mars, 19. mars)
Sløydgrupper: Annenhver onsdag kl. 18.00-19.30 på Høvåg skole, vekselvis ung og eldre gruppe. Se kalenderen for datoer.
PUSH: Hver lørdag kl. 19.30-23.00. (**B**). Se Facebook.
70+: Siste onsdag i måneden kl. 11.30-13.30 (**B**)
(31. jan, 28. feb, 20. mars)

Mer informasjon på www.hovag.org.

Usikkert for Miniklang

Trine Ribe Frikstad og Mette Nagell-Dahl, henholdsvis dirigent og med-leder i Miniklang, har meddelt at de gir seg til nyttår. Dermed er begge de to stillingene ledige (riktig nok ubetalt). Det er bare å melde seg.

Besøk fra Søgne

Alie Roland driver "Åpent hus" for innvandrere i Søgne. I 2018 ble hun utnevnt til "Årets navn" i Søgne. Roland kommer opprinnelig fra Melbourne i Australia, men har bodd i Norge siden slutten på 1990-tallet. 10. mars taler hun på Høvåg bedehus.

Når steinene taler

Mye tvil har gjennom årene vært reist mot at det som Bibelen forteller virkelig har skjedd. Dette gjelder nok særlig underberetningene, hvor man har ment at slike mirakler ikke kan ha skjedd slik Bibelen forteller, rett og slett fordi det strider mot det verdensbildet forskningen gir oss.

Men også når det gjelder det som fortelles av konkrete historiske hendelser, beretningene om ulike konger og sammenhengen med den alminnelige verdenshistorien, har mange hevdet at Bibelens framstilling er feilaktig på en rekke punkter.

Selvsagt vil det alltid være slik at en del av det som Bibelen formidler, vil være gjenstand for tro. Imidlertid er det forbløffende å se at mye av det historiske stoffet i bibelboka rett og slett har blitt bevist gjennom steinenes «tale». Vi skal her se på et par eksempler.

Ninive eksisterte likevel

På første halvdel av 1800-tallet var det god latin å hevde at byen Ninive, som hos profeten Jona omtales som en meget stor by, ikke kan ha eksistert. Dermed ble både Jona-boka, en del av utsagnene i andre gammeltestamentlige profetbøker og en del av det historiske stoffet ellers, erklært å være uhistorisk.

Dette endret seg på midten av 1800-tallet da arkeologene fant den sagnomsuste byen; like i nærheten av Mosul i dagens Irak.

I sin storhetstid må Ninive utvilsomt ha vært en av de største og mest imponerende byene i regionen. Den hadde over 100.000 innbyggere, og muren som omkranset byen var mer enn 12 kilometer lang. Ninive hadde en rekke praktbygninger, både palasser og templer som var av de største og prektigste i samtiden. Flere av bygningene hadde store saler hvor det var plassert statuer og relieffer med innskrifter som fortalte om de ulike herskernes gjøren og laden.

Flere av de assyriske herskerne som omtales i Det gamle testamente, har man funnet konkrete arkeologiske bevis på eksistensen av i Ninive. Eksempler på slike konger er Tiglat-Pileser (i Bibelen kalles han Pul – 2 Kong 15,19) og Salmanassar (2 Kong 17,3). Og så må vi nevne

Oppdagelsen av Merenptah-stenen viste at Israel var en maktfaktor allerede 1200 f.Kr.

den store assyriske herskeren Sankerib, som i Bibelen er omtalt i forbindelse med judakongen Hiskia. I menighetsbladets påskenummer i 2022 skrev vi en artikkel om Hiskia hvor kong Sankerib spiller en sentral rolle. (2 Kong 18,13–19,37). Det var Sankerib som gjorde Ninive til hovedstad rundt år 700 f.Kr.

Så selv om den bibelske byen Ninive

var avskrevet av historikerne på første halvdel av 1800-tallet, har arkeologien avdekket dens eksistens og storartede fortid.

Merenptah-stenen dukker opp

Et annet eksempel på at arkeologien bekrefter Bibelens beretning og kaster tidligere historiske antakelser om kull,

Ei gruppe fra Høvåg menighet på tur i Israel i 2006.

finner vi i forbindelse med funnet av den såkalte Merenpta-stenen i 1896. Før den tid hevdet de som ønsket å være seriøse historikere og teologer at Israel neppe var noen maktfaktor i Det hellige land så tidlig som på 1200-tallet f.Kr. Imidlertid ser det ut til at Bibelens historiske beretninger må tolkes i retning av at på den tiden var israelittene allerede på plass som en maktfaktor i Kanaan. Det var på denne tiden dommerne styrte Israel (se Dommernes bok i Det gamle testamente).

Det var den britiske arkeologen sir William Matthew Flinders Petrie som gjorde funnet som bekreftet israelittenes eksistens i det gamle Kanaan på denne tiden. Flinders Petrie var mer kjent enn noen annen i arkeologiens verden i sin samtid. Mange betraktet ham som «egyptologiens far». Han fungerte som veileder for Howard Carter som senere fant Tutankhamons grav.

I 1896 var Petrie i Thebes, som tilsvarer den egyptiske byen Luxor i våre dager. Her fant han og teamet hans en stor granittstele (stele: «en stein- eller treplate som generelt er høyere enn det er bredt. Steler brukes som minnesmerker med navn og stilling risset inn eller påmalt. Steler blir også brukt som grensemarkering, milepæl, eller reist

ved minneverdige militære seire» – Wikipedia). Stelen man fant var tre meter høy, og dermed den største som noen gang var funnet. Da de fikk snudd den massive granittsteinen, så Petrie at den hadde en lang inskripsjon.

Den 25 år gamle tysk-jødiske filologen Wilhelm Spiegelberg var sammen med Petrie denne dagen, og sammen klarte de å lese inskripsjonen. Som forventet handlet det om de militære seirene til herskeren som hadde fått laget minnesteinen. I dette tilfellet dreide det seg om farao Merenpta (som var sønn av Ramses den store) sine militære bragder. Det meste av teksten på steinen omhandlet Egypts seire over libyerne og «havfolket». I de siste linjene av den lange inskripsjonen fant Petrie og Spiegelberg noe forunderlig:

«Kanaan er ødelagt av hver onde [gjerning]...» Aldri tidligere hadde man sett navnet Kanaan nevnt andre steder enn i Bibelen. Men nå fant man altså navnet risset inn i en stele fra det 13. århundret før Kristus, noe som bekreftet den bibelske beretningen.

Men dette skulle vise seg å være småtterier sammenliknet med det som fulgte etter. Inskripsjonen fortsatte med dette:

«Asjkelon er tatt. Geser er tatt». Asjkelon var en av fem byer i det gamle «Filisterland» som lå ved Egypts nordgrense. Dette området lå helt ute ved Middelhavet

sørvest for det gamle Israel.

I neste linje dukket det opp et merkelig ord: «I.s.i.r.i.ar er lagt øde; dets såkorn er ikke mer».

Her var det tydelig en omtale av enda et område som var overvunnet av egypterne under farao Merenpta på felttoget mot Kanaan. Mens de stirret på det kryptiske ordet skjønte plutselig Petrie hva det var. «Israel!» utbrøt han. Spiegelberg skjønte umiddelbart at Petrie hadde rett.

Dette var så stort at Petrie hadde vansker med å ta inn over seg hva de hadde funnet. Med egne øyne stod han og betraktet en gammel egyptisk stein fra mer enn tusen år før Kristus som nevnte navnet Israel. Han forstod at de hadde gjort et funn helt uten sidestykke. På spøk sa han: «Nå blir vel prestene fornøyde.»

Man stod altså med arkeologisk bevis for eksistensen av oldtidens Israel som en maktfaktor i området allerede i det 13. århundret f.Kr. Dette var eksepsjonelt – tross alt var ikke det 13. århundre f.Kr. så forferdelig lenge etter innvandringen til Kanaan under Josva.

Mange teologer og forskere hadde ment at Israel som en maktfaktor innenfor det gamle Kanaan allerede på denne tiden var helt usannsynlig. Men spørsmålet ble avgjort av en kjempestein som hadde ligget begravd i over 3000 år, mens det var de bibelskeptiske professorenes synspunkter som nå ble begravd.

Arkeologien bekrefter bibelberetningene

Vi har bragt til torgs et par eksempler på hvordan de bibelske beretningene bekreftes av arkeologiske funn. Slike eksempler finnes det mange av.

At arkeologien er et potent verktøy til å verifisere Bibelens beretninger har vist seg igjen og igjen. En av de mest respekterte arkeologene fra 1900-tallet bekrefter dette. Vi tenker på Nelson Glueck. Glueck var en amerikansk rabbiner, akademiker og arkeolog. Han hadde et nært forhold til kjente israelske ledere som David Ben-Gurion, Golda Meir og Abba Eban.

Fra 1947 og fram til sin død i 1971 var Glueck president for Hebrew Union College. I løpet av sin karriere stod han for utgravningen av 1500 eldgamle steder. Glueck uttalte en gang følgende: «Man kan kategorisk slå fast at ingen arkeologiske funn noensinne har motbevist en bibelsk henvisning.»

FOTO: FREDRIK NAGELL-DAHL

Bedehusbasaren er en populær novemberaktivitet i Høvåg.

Den store bedehusbasaren

Lørdag 11. november var Høvåg bedehus nok en gang fylt opp med folk i alle generasjoner.

Helt fra starten klokka 12 var det fullt hus, og det satt folk ved alle bordene i salen. Utover dagen kom det bare flere og flere mennesker til bedehuset.

Det ble god fart på åresalg, lodd-

bøker og salg av mat og drikke i den innholdsrike kafeen. Presten vår, Kathrine T. Skjerdal, holdt en kort andakt, og Miniklang sang så fint for de fremmøtte.

Det ble et solid overskudd på over 186.000 kroner. Mesteparten går til drift av bedehuset. Bedehusstyret har bestemt at 10.000 kroner skal gå til jen-

teforeningen, samtidig som det settes av 20.000 kroner på en egen «sponsor-konto» der pengene skal brukes til barne- og ungdomsarbeid i Høvåg i 2024.

Basarkomiteen og mange frivillige medarbeidere gjør en fantastisk jobb. Det ble en veldig fin dag på bedehuset!

Fredrik Nagell-Dahl

Høvåg menighetsråd 2023–27

FOTO: TERJE SKJERDAL

Slik ser det nyvalgte menighetsrådet ut.

Fra venstre: Anne Berit Repstad (sekretær), Per Magne Qvalben, Toril Venheim Krossen (vara), Kathrine T. Skjerdal (sokneprest), Stephan Kokai (leder, som i forrige periode), Odd Anders Kjøstvedt, Viviann Hamre, Kristin Lie og Nine Justvik. Rådet møtes en gang i måneden og sitter fram til 2027.

Døpt

01.10.23 Olav Landås
 01.10.23 Ida Lund
 15.10.23 Storm Hæstad Sandbech
 15.10.23 Alfred Drangsholt Modalen
 19.11.23 Othilie Adigue Sandum
 19.11.23 Astrid Tveit Blålid
 19.11.23 Jeppe Vervoot Qvalben-
 Løkken

Gursken kirke

22.10.23 Ulrich Holstad Knotten

Röddinge kyrka, Sverige

12.11.23 Tuva Ivalo Ekelund

Jordfestet

28.09.23 Ellen Kristiansen
 31.10.23 Bjørg Try
 01.11.23 Ole Kristian Danielsen
 28.11.23 Erling Erdvig

www.
 hovag.
 org

Giverkontoer for menigheten i Høvåg

Ungdomsarbeider: 2913.10.13874
 Høvåg menighetsråd: 2913.50.02397
 Høvåg bedehus: 2913.10.19546
 Tårnrommet: 2913.25.10294

For inntekståret 2023 kan en få
skattetrekk for gaver inntil 25.000 kr.

Takk for gaven!

vippes

Vil du heller vippe?

VIPPS-koden til Høvåg menighet er:
121218

VIPPS-koden til bedehuset er:
129232

Menigheten i Høvåg består av Høvåg menighet (Den norske kirke) og Høvåg bedehus (fri stiftelse).

DEN NORSKE KIRKE Høvåg menighet

Menighetskontoret i Høvåg

Adr.: Høvåg bedehus, Blikssundveien 64, 4770 Høvåg

Epost: hovag-menighet@lillesand.kommune.no. Tlf: 489 55 788

Ekspedisjonstid: mandag og torsdag 10.00–14.00

Kirkekontoret i Lillesand

Adr.: Storgata 2

kirkekontoret@lillesand.kommune.no

37 26 81 81

Mobil og epost

Adm.leder Anne Berit Repstad	anne.berit.repstad@lillesand.kommune.no	900 23 331
Sokneprest Kathrine T. Skjerdal	kathrine.tallaksen.skjerdal@lillesand.kommune.no	901 81 561
Ungdomsleder Monica Gislefoss	monica.gislefoss@hotmail.com	970 92 382
Trosopplærer Raimond Bruseland		991 06 564
Prost Steinar Floberg	steinar.floberg@lillesand.kommune.no	488 99 317
Kateket Helgi Person Jacobsen	helgi.jacobsen@lillesand.kommune.no	936 51 755
Kirketjener Kjellfrid Ribe	kjellfridribe@gmail.com	975 22 675
Kirkeverger Hans Egil Hansen	hansegil.hansen@lillesand.kommune.no	489 44 985

Høvåg menighetsråd 2023-27

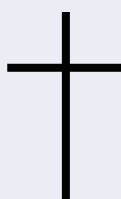
Leder Stephan Kokai stephan@kokai.no 408 50 408
 Øvrige medlemmer: Nine Justvik, Kristin Lie, Odd Anders Kjøstvedt, Per Magne Qvalben, Viviann Hamre og Kathrine T. Skjerdal (sokneprest). Vara: Raymond T. Hæstad, Toril Venheim Krossen, Randi Synnøve N. Dahl, Signe Lilleholt og Cecilie Eidjord.

Kontakt med presten

Presten kommer hjem og holder nattverd dersom det er ønske om det.
Samtale og besøk i hjemmet kan avtales.

Forbønn

Ønsker du forbønn, er du velkommen til å kontakte forbønnsgruppa, v/Johan Berglihn: tlf. 917 29 352.
Et bonneteam kan komme hjem til syke etter nærmere avtale. Edle Bergan (tlf. 977 86 811) har erfaring med samtale/veiledning/forbønn.

HØVÅG BEDEHUS

Daglig leder Fredrik Nagell-Dahl

fredrik@hovagbedehus.no

928 98 093

Bedehusstyret 2023-24

Leder Bente Døvik Roland bentedovikroland@gmail.com 984 17 759
 Øvrige medlemmer: Fredrik Nagell-Dahl (nestleder), Lene Røinaas, Lene Wennerberg, Nils Harald Ribe, Teresa Brovig og Børre Skaar. Vara: Elise Ueland og Kai Even Årseth-Ribe.

Leie av Høvåg bedehus til private arrangement

Kontakt Fredrik Nagell-Dahl

fredrik@hovagbedehus.no

928 98 093

B-BLAD

Ev. retur til:

Høvåg menighet, Blikssundveien 29, 4770 Høvåg

Trykk: Synkron Media, Birkeland

Neste nummer kommer til påske.

Julevandring for barnehagene

FOTO: TERJE SKJERDAL

To gjeter, en engel og en vismann med reisekoffert skaper begeistring. (Barna er anonymisert etter ønske fra barnehagen/foreldre.)

Tradisjonen tro stilte ulike aktører opp og lagde julevandring for bygdas to barnehager første uka i desember. Barna var delt i grupper, og gikk mellom ulike stasjoner fra keiser Augustus, via vismennene i trehytta og gjeterne i Kjerkeparken, før de

endte opp i stallen hos Maria og Josef og det nyfødte Jesus-barnet.

I rollen som engel var det i år en ny skuespillerinne: **Vibeke Vesterhus**. Til stor begeistring dukka hun opp gang etter gang på Betlehemsmarken når det kom

nye grupper med barn og kunne fortelle dem den store nyheten om at verdens frelser er født.

Terje Skjerdal